

Uchwała nr 1/2024
Komitetu Biologii Organizmalnej PAN
z dnia 4 września 2024 r.
w sprawie projektu zmiany ustawy o Polskiej Akademii Nauk

Komitet Biologii Organizmalnej Polskiej Akademii Nauk w pełni podziela obawy środowiska naukowego wyrażone w liście Wiceprezesa PAN z dn. 25 lipca 2024 r. odnoszące się do zmian proponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk (Projekt z dnia 15 lipca 2024 r.). Projekt budzi wątpliwości, szczególnie w punktach odnoszących się do zasad formowania składów członkowskich komitetów naukowych PAN. Zmiany proponowane w projekcie ustawy radykalnie zmieniają tryb wyboru członków komitetów, powierzając ich wybór instytucjom przedstawicielskim środowisk szkolnictwa wyższego i nauki. Celem działania takich gremiów jak Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, czy Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie są jednak kwestie ściśle naukowe związane z rozwojem dziedzin i dyscyplin naukowych, ale fundamentalne sprawy organizacyjne, kwestie prawne i zarządzania strukturami naukowymi w Polsce.

Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk stanowią krajową reprezentację środowisk i dyscyplin naukowych, których członkowie wybierani są przez środowisko doświadczonych uczonych. Wybór jest świadectwem rozpoznawalności uczonego w środowisku, a zatem jego autorytetu. Komitety formułują opinie, stanowiska, ekspertyzy i prognozy, zaś poprzez tryb wyboru swoich członków zachowują pełną niezależność w kwestiach merytorycznych. To właśnie dlatego stanowią bezcenną wartość doradczą dla rządzących, gdy gotowi są skorzystać z ich rad. Całkowite odstępianie od wyborów powszechnych w zakresie formowania składów członkowskich komitetów naukowych PAN zmienia rolę tych gremiów i może mieć wpływ na jakość ich pracy. Co więcej, wyrażona w projekcie możliwość anulowania wyników już przeprowadzonych i ważnych wyborów może stanowić przejaw łamania konstytucyjnych zasad demokratycznego państwa prawa i praworządności.

Komitet Biologii Organizmalnej PAN uważa za nierozważne wprowadzenie nowego trybu wyboru członków komitetów naukowych PAN w którym uczonych do specjalistycznych ciał doradczych wybierają gremia mające inne kompetencje.

W głosowaniu nad Uchwałą nr 1/2024 brało udział 28 Członków Komitetu. Uchwała została przyjęta jednogłośnie. Oddano: 28 głosów „za” wnioskiem, 0 głosów „przeciw”, 0 głosów „wstrzymuję się”.

Prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska
Przewodnicząca Komitetu Biologii Organizmalnej PAN